

RÄPINA RAHVALEHT

RÄPINA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUSE HÄÄLEKANDJA

Nr 104

oktoober 2012

0,32 EUR

Räpina Metsamajandi direktor Valdek Kütt pälvib Räpina valla kuldmärgi

Räpina valla kuldmärgi saanud Valdek Kütt.

Foto: Andrus Karpson

Astakümnetepikkuse tegutsemise eest Räpina piirkonna maine tõstmisel omistati Räpina Metsamajandi kauaaegsele direktorile Valdek Küttile Räpina Vallavolikogu 23. mai 2012 otsusega nr 20 Räpina omavalitsuse tunnustusavaldusena Räpina valla kuldmärk. Kuldmärgi ülevandmistseremoonia leidis aset Räpina Metsamajandi 65. aastapäevale pühendatud kokkutulekul laupäeval, 6. oktoobril.

Valdek Kütt on sündinud 1. juulil 1932 Virumaal Erra vallas. Vanemate jälgedes õppis metsandust Luua metsakoolis ja Eesti Põllumajanduse Akadeemia metsamajanduse osakonnas, kus omandas 1971. aastal metsamajanduse inseneri kutse. Töötamist alustas Jõgevamaal metsnikuna 1951. aastal, edasi abimetsaülemana Türi, Tapa ja Varangu metskondades. Alates 1956. aastast asus tööle Räpina Metsamajandis, esmalt metsavalve inspektorina, 1961. aastast metsamajandi direktorina, kellena töötas kuni 1992. aasta märtsini. Sel ajal metsamajandi koosseisu kuulunud metskonnad iseseisvusid ja Räpina metsamajand hakkas tegutsema puidutöötlemise ettevõtteks. Selle tegevusdirektorina töötas V. Kütt kuni vanaduspensionile jäämiseni 2000. aasta septembris. Räpina metsamajand arenes suurettevõtteks, kus vahepeal

töötas üle 700 inimese. Tunnustust väärts metsamajanduslike tööde mehhaniseerimine ja hooldusraidest saadud puidu ümber- töötlemine. Selleks ehitati Räpinasse saeveski, tiseritöökojad ja palju muud. Metskondadesse rajati metsateid, ehitati elamuid, parandati töötajate elutingimusi. Hooldusraiete mahult oli RMM Eesti suurimate hulgas ja tööde organiseerimise ning töötulemuste poolest parim, majandile omistati 1981. aastal näidismetsamajandi nimetus.

Valdek Kütti on kõrgelt hinnatud heade töötulemuste eest paljude aukirjade ja medalitega. 1975. aastal omistati talle ENSV teenelise metsakasvataja aunimetus, 1981. aastal autasustati Eesti NSV Metsamajanduse- ja Looduskaitse Ministeeriumi medaliga, 1982. aastal ENSV Suure Looduskaitse märgiga, 1983 kanti ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi auruamatusse. Seda loetelu võiks veel jätkata.

Vaba aja meelistegevuseks on Valdek Küttil lugemine, ristsõnade lahendamine ning reisimine.

Räpina Vallavalitsus

Valminud on Räpina sadamakai

Räpina sadama arendusprojekti teine ehitusetapp on nüüdseks lõppenud ning valminud on 120 meetri pikkune sadamakai.

Räpina sadamakai ehitaja leidmine kulges keeruliselt. Esimene, 2011. aasta detsembris algatatud ehitustööde riigihange kuulutati ebaõnnestunuks, kuna kõikide esitatud pakumuste maksumused ületasid valla reaalseid võimalusi. Teine, tänava märtsis korraldatud projekteerimis-ehitustööde hange kulges

edukalt ning sadamakai ehitajaks sai AS Kurmik.

Ehitustööd kulgesid ootuspäraselt ning tööd lõpetati tähtaegselt.

Tänavu juulis valmisid Euroopa Kalandusfondi toel ka Räpina sadama lõuna- ja põhjamaal. Sadama arendamine jätkub kolmanda ehitusetapi ettevalmistustöödega.

Projekti „Räpina sadama arendusprojekti II etapp“ kogumaksumuseks on ligi 313 000 eurot. Projekti elluviimist rahastas 191 735 euro ulatuses Euroopa Kalandusfond.

Helen Pärnaste

Räpina linnal uus katlamaja

Räpina linna hakkab soojaga varustama uus kohalik kütetöötav katlamaja.

AS Revekori juhtimisel on läbi viidud suured investeeringud soojakadude vähendamiseks ja seeläbi ka küttehinna alandamiseks. Selle jaoks ehitati uus hakkpuidukatlamaja ning soojatorustikud.

Ehitustööde käigus vahetati välja kõik kaugkütetorustikud, vanad amortiseerunud torud asendati uute, korralikult eelisooleeritud kütetorudega. Uued torud vähendavad soojakadusid, samuti vähendavad need ka torustike roostetamisest tulenevaid avariisid ja katkestusi.

Sireli ja Võru maantee katlamaja piirkonnad ühendati ühte võrku läbi jõeluse soojatorustiku. Need katlamajad jäävad krõbedate külmade või uue katlamaja rikete korral vastvalminud katlamaja toetama.

Projekti toetas Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) programmi „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks ning kaugküttevõrkude parendamine“, omaosalus oli 50%. Tööde lõpptähtaeg on 30. oktoober 2012.

Räpina Rahvaleht

Räpina linna kohalikul kütetöötav katlamaja.

Foto: Andrus Karpson

Uue katlamaja pidulik avamine.

Foto: Andrus Karpson

Räpina Rahvaleht

Väljaandja: Räpina Vallavalitsus
Kooli tn 1, Räpina 64504

Toimetaja: Annika Oper Telefon: 5817 2124
e-mail: rahvaleht@rapina.ee

Kujundus&Trükk:
Paar OÜ Tartu, Ilmatsalu 3g,

Räpina Rahvaleht ootab kaastöid iga kuu
10. kuupäevaks aadressil
rahvaleht@rapina.ee

Toetab Euroopa Liit

RÄPINA VALLAVOLIKOGU

Räpina Vallavolikogu 26. septembril 2012. a toimunud istungil võeti vastu kolm otsust ja neli määrust.

Otsusega nr 29 otsustati volitada Maa-ametit, registreerimisnumbriga 70003098, asukohaga Mustamäe tee 51, 10621 Tallinn, teostama aadressiandmete süsteemi infosüsteemis järgmiseid tegevusi:

- 1.1 katastrüksuste koha-aadresside muutmise vastavalt Eesti haldus- ja asustusjaotuse muudatustele;
- 1.2 nende hoonete ja hooneosade, mida ei ole Riiklikus ehitisregistris, koha-aadresside muutmise vastavalt Eesti haldus- ja asustusjaotuse muudatustele;
- 1.3 kirjavigade jms parandamine enne 01.01.2012 maakatastris registreeritud katastrüksuste koha-aadressides;
- 1.4 katastrüksuste ning hoonete ja hooneosade, mida ei ole Riiklikus ehitisregistris, koha-aadresside mittesisulistel paranduste tegemine.

Maa-amet teostab eelloetletud tegevusi üksnes neil juhtudel, kui muudatus ei eelda haldusmenetluse läbiviimist. Igakordsetest muudatustest teavitab Maa-amet omavalitsust.

Otsusega nr 30 otsustati taotleda munitsipaalomandisse Räpina vallas Raigla külas puhke ja virgestusmaa juhtfunktsiooni kandeve maa-ala lähiaadressiga Rannaääre, sihtotstarbega üldkasutatav maa (017; Üm).

Otsusega nr 31 otsustati kinnitada Räpina Vallavolikogu revisjonikomisjoni 07.06.2012. a akt nr 1 (lisatud akt on asutusesiseseks kasutamiseks, juurdepääsupiirangu alus: AvTS § 35 lg 1 p 12).

Määrusega nr 19 kehtestati „Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseumi põhimäärus“.

Määrusega nr 20 muudeti Räpina Vallavolikogu 27.09.2011 määrust nr 11 „Räpina valla arengukava aastateks 2012–2020“.

Määrusega nr 21 kehtestati „Räpina valla eelarvestrateegia aastateks 2013–2016“.

Määrusega nr 22 kehtestati „Õpilastranspordi korraldamine ja õpilaste ühistranspordikulude hüvitamine Räpina vallas“.

Räpina Vallavolikogu otsused ja määrused on väljas vallavalitsuse stendil aadressil Kooli 1 ning nendega on võimalik tutvuda volikogu kantseleis, valla raamatukogudes ja internetis aadressil www.rapina.ee.

Piret Sermani
Volikogu asjaajaja

Räpina Turismiinfokeskusel on uus konsultant

Minu esimene kuu Räpina TIKis on möödunud huvitavalt ja seetõttu ka kiiresti. Nagu ikka nõuab uus koht alguses sisseelamist. Minu õnneks satust sellele ajale turismiinfokeskuste- ja EASI töötajate Põlva- ja Võrumaa õppereis, mille käigus külastasime kahe maakonna peale kokku 36 turismiobjekti. Reis oli minu jaoks väga kasulik, sest sain tuttavaks teiste samal alal töötavate inimestega ning omavahel kokku viia näod ja nimed, mis e-postkastist läbi käinud. Ka sain ennast rohkem kurssi viia kõige sellega, mis meie maakonnal turistile ja miks mitte ka kohalikule pakkuda on.

Räpina Turismiinfokeskuse uus spetsialist Kristi Kahu.

Foto: erakogu

Iga turismiga tegeleva ettevõtte jaoks peaks olema tähtsal kohal enda näitamine nii palju kui võimalik. Seetõttu kutsun Põlvamaa majutus-, toitlustus- ja aktiivset puhkust pakkuvaid teenusepakkujaid, kes pole veel seda võimalust enda jaoks avastanud, lisama ennast puhkaeestis.ee veebikeskkonda. Tegemist on tasuta turunduskanaliga nii Eestis kui ka välisriikides, mille kaudu otsivad inimesed infot nii toitlustuse, majutuse kui ka teiste võimaluste kohta reisi piirkonnas. Pakutavate teenuste kohta käiv info tõlgitakse kuude keelde. Et teie ettevõtte/turismiobjekt oleks keskkonnas sees, peaksite ühendust võtma Räpina TIKiga, kus loon teile selleks kasutaja ja seejärel saate juba ise toimetada. Abi ja küsimuste korral võite alati pöörduda rapina@visitestonia.com või helistada telefonil 799 5001.

Kristi Kahu

PÄASTEAMETI TEADAANDED

18. septembri õhtul käisid päästjad Räpina linnas koristamas teele valgunud õli.

8. oktoobril kell 3.59 said päästjad väljakutse Räpina linna Rahu tänavasse, kus põles eterniitkatusega puidust kõrvalhoone (17x4m). Päästjad suutsid ära hoida tule leviku lähedal asuval elumajale. Tulekahjus hävis hoone 4x6m ulatuses, inimesed kannatada ei saanud. Põlengu täpsemad asjaolud selgitab edasine uurimine.

Põlvamaal saab Eesti Energia elektrilepingu sõlmida ka postkontoris

26. septembrist saab Põlvamaal Eesti Energia elektrilepinguid sõlmida ka kõigis Eesti Posti postkontorites. Samast kuupäevast on elektrilepinguid ühtlasi võimalik sõlmida internetilehel www.energia.ee, Eesti Energia klienditelefoniil 1545 ja maakondlikus teenindusbüroos.

Eesti Energia müügi- ja teenindusdirektor Sten Argos sõnas, et Eesti Energia on sel aastal märkimisväärselt laiendanud oma klienditeeninduskanaleid. „Meie jaoks on oluline, et üleminek avatud elektriturule oleks klientide jaoks sujuv, tekkivad küsimused saaksid vastused ning kliendid, kelle jaoks on oluline oma kulusid planeerida, saaksid juba tänavu meiega elektrilepingu sõlmida. Selleks oleme septembri lõpuks kasvatanud klienditeenindajate arvu ligi saja võrra. Oleme kasutusele võtnud uue kõnekeskuse tarkvara, millega saame üheaegselt teenindada pea 200 kõnet senise 90 asemel. Oleme tõstnud oma e-teeninduse koormustaluvust ja kaasanud partnerid nagu näiteks Eesti Post,“ loetles Argos tehtud ettevalmistusi.

„Kogu Eestit kattev postkontorite võrgustik on just sellisteks suurteks ettevõtmisteks sobiv. Soovime oma klientidele pakkuda kvaliteetset teenindust ning olla lähim teeninduspunkt, kus elektrienergia ostmise lepingut sõlmida,“ kommenteeris Eesti Posti postiteenuste divisjoni juht Jaan Vainult. Vainult sõnul on

kõik klienditeenindajad koolitatud ning nad omavad teadmisi elektriturule avanemise kohta. „Otses loomulikult oskavad meie klienditeenindajad selgitada ka üldiselt vabaturu olemust ja soovitada klientidele, millist elektrienergia paketti valida.“ Kokku saab Eesti Energia elektrilepingut sõlmida 15 maakonnas 285 Eesti Posti postkontoris.

Eesti Energia alustab avatud turu elektrimüüki 26. septembril, et kõigil klientidel oleks piisavalt aega, et uute toodetega tutvuda ja elektrileping sõlmida. Ettevõtte soovib elektrilepingu sõlmimise mitte viivitada, sest novembri lõpust võivad tekkida pikemad järjekorrad. Kiireim ja mugavaim kanal lepingu sõlmimiseks on aga Eesti Energia e-teenindus, mis on avatud ööpäevaringselt ning kus on võimalik elektrileping sõlmida vaid paari hiireklikiga.

Klientidel, kes soovivad 1. jaanuarist 2013 elektrit osta elektrimüüjalt, tuleb leping sõlmida hiljemalt 10. detsembril 2012.

Eliis Vennik
Eesti Energia
Pressiesindaja
715 1218, 5783 0756
eliis.vennik@energia.ee

„Tooge oma pesumasin ise tagasi“ ehk näited tarbijate õiguste piiramisest

Ilmselt igaüks meist oskab sisseoste tehes küsida müüjalt, kui pikk on ostetud kauba garantii. Vähem on aga teada fakt, et olenemata kaupmehe pakutavast garantiist, on igal ostjal tegelikult õigus esitada puuduse ilmnemisel kauplusele kaebus koguini kahe aasta jooksul.

Selline kaheaastane kaebuse ehk pretensiooni esitamise õigus on kirjas võlaõigusseaduses. Seal on kirjas seegi, et puudusega kauba puhul saab tarbija nõuda toote parandamist või asendamist ning kui see pole võimalik, siis ostusumma tagasimaksimist. Kuigi need õigused on sätestatud seadusega, leidub Eestis siiski kaupmehi, kes üritavad neid kas teadmatusel või tahtlikult piirata. Näiteid sellisest tegutsemisest on mitmeid.

Tarbijakaitseametile on teada olukorrad, kus kaupmehed üritavad ebakvaliteetsete jalanõude eest pretensiooni esitanud tarbijatele tagastada vaid osa jalatsite väärtusest. Näiteks, kui ekspertiis selgub, et jalatsitel on tootmisviga, ent samas on ka tarbija eksinud jalatsite hooldusel, rõhuvad kaupmehed sellele, et jalanõude väärtus võrreldes algse hinnaga on langenud ja teevad ettepaneku kompenseerida vaid jalanõude jääkväärtus. Selleks aga kaupmel õigust võib kuluda – tõestatud tootmisvea puhul on kaupmel kohustus tarbijale kompenseerida kogu ostusumma, mille kliendiga kokkuleppel võib välja maksta ka kinkekaartides.

Lisaks eksimustele rahaliste kompensatsioonide osas, tuleb palju vaidlusti ette ka pikalt remondis olnud toodetega seoses. Kui kaupleja on puudusega toote remonti saatnud ja parandamisega läheb põhjendamatult kaua aega, on kliendil õigus müügilepingust taganeda ehk raha tagasi saada. Teada on juhus, kus müüja võttis tarbijalt vastu tootmisdefektiga teleri ja lubas selle parandada. Teler oli remondis mitu nädalat ja tarbija päringu peale, kui kaua veel remondiga aega võib kuluda, andis kaupmees vastuse, et oodata tuleb veel vähemalt kuu. Tarbija soovis seepeale lepingust taganeda, ent kaupmees polnud nõus raha tagasi maksta. Tegelikult oli tarbijal selles olukorras õigus, sest remondiga oli ületatud nn mõistlikku aega ja tarbijale tekitatud põhjendamatuid ebamugavusi.

Levinud eksimus on seegi, et kaupmees võtab puudusega toote korduvalt parandusse. Korrekne oleks, et kui asja parandamine ei õnnestu, asendatakse toode või antakse tarbijale raha tagasi. Hiljutisest praktikast on teada situatsioon, kus tarbijal tuli oma uut mobiiltelefoni korduvalt remontida lasta. Inimene küll soovis esimese remondi ebaõnnestumisel telefoni tagasi anda ja ostusumma tagasi saada, kuid kaupmees sellega nõus polnud. Antud juhul eiras kaupmees kliendi soovi tootest loobuda täiesti põhjendamatult. Ainult esimesel korral, kui tootel defekt tuvastatakse, on kaupmel õigus ise valida, kuidas olukorda kõige mõistlikum lahendada on – kas toode parandada, asendada või maksta inimesele raha tagasi. Edaspidi peab kaupleja probleemi lahendamisel arvestama juba tarbija soovidega.

Tihti peale eksitakse ka kauba puuduste kõrvaldamisega seotud kulutuste kompenseerimisel. Kui kaubal on tuvastatud tootmisdefekt, on kaupmees kohustatud tasuma kõik puuduse

kõrvaldamisega seotud kulud, sealhulgas posti-, veo-, tööjõu- ja materjalikulud. Selle reegli vastu eksitakse sageli suurte kodumasinade puhul. Näiteks olukorras, kus tarbija äsjaostetud pesumasin lakkab töötamast, soovib müüja selle tagastada kauplusesse. Kui juhtub, et tarbijal puudub selleks võimalus, siis pakub kaupmees välja variandi, et nende remondimees tuleb pesumasinale ise järgi, kui tarbija maksab kinni transpordikulud. Seadusest tulenevalt on kaupmees kohustatud aga veokulu ise tasuma.

Antud teema juures tuleb rõhutada sedagi, et garantii ja pretensiooni esitamise õigus on kaks erinevat asja. Nagu juba märgitud, tuleneb pretensiooni esitamise õigus võlaõigusseadusest ja kehtib igal juhul kaks aastat. Garantiid pakuvad kaupmehed aga vabatahtlikult.

Oluline on siinjuures mainida, et kui kaupmees tahab klientidele anda garantiid, peab ta talle pakkuma soodsamaid tingimusi kui kohustab seaduslik kaheaastane kaebuse esitamise õigus. Garantiiga lisanduvateks eelisteks võivad olla näiteks kaebuse esitamise õiguse kestvus rohkem kui kaks aastat, toote parandamise ajaks asendustootte pakkumine jms. Müüja teade, et kuue kuu jooksul võib ostja puuduse tekkimisel kauplusele kaebuse esitada, ei ole garantii, vaid ostja seaduslik õigus.

FAKTID

Kui kaubal või teenusel on ilmnunud puudus, võta kaasa ostu tõendav dokument (tšekk või pangaväljavõte) ja pöördu esmalt suuliselt kaupleja poole.

Kui suulise kaebuse peale ei reageerita, esita kaebus kirjalikult. Kaebusesse märgi oma nimi, kontaktandmed, kaubal/teenusel esinev puudus ja omapoolne soovitatav lahend. Lisa kaebusele ka ostutšeki või pangaväljavõtte koopia.

Sul on esmalt õigus nõuda asja tasuta parandamist või asendamist, kui see pole võimalik või parandamine ebaõnnestub, saad nõuda ostuhinna alandamist või kogu ostusumma tagastamist.

Kaupleja peab kaebusele vastama kirjalikult 15 päeva jooksul. Kui vastust ei tule, pood keeldub kaebust lahendamast või lahendus ei vasta sinu ootustele, võid pöörduda tarbijakaitseametisse.

Näpunäited, kuidas esitada kaebust, leiab tarbijakaitseameti veebilehelt www.tarbijakaitseamet.ee või tarbijakaitseameti videokanalist Youtube'is www.youtube.com/tarbijakaitseamet.

Tarbijakaitseameti nõuandetelefon on 1330 või 620 1707, e-post info@tarbijakaitseamet.ee, aadress Rahukohtu 2, Tallinn 10130.

NB! Kauba puuduse kõrvaldamisega seotud kulutused nagu posti-, veo-, tööjõu- ja materjalikulud peab tasuma müüja.

Epp Jõala
Tarbijapoliitika ja avalike suhete osakonna spetsialist
Tarbijakaitseamet

Oktoobri lõpus tuleb esitada tuleohutuse enesekontrolli aruanne

Käesolevast aastast peavad tuleohutusaruande esitamise kohustusega asutused ja ettevõtted esimest korda esitama enesekontrolli tuleohutusaruande. Esitamise tähtaeg on 30. oktoober. Nõue tuleneb kaks aastat tagasi kehtima hakanud tuleohutuse seadusest ja paneb selle kohustuse ehitiste ja hoonete omanikele. Tuleohutuse enesekontrolli eesmärk on rõhutada valdaja vastutust tulekahjude ennetamisel ja ohutuse tagamisel.

Enesekontrolli tuleohutusaruande tuleb esitada ehitiste kohta, kus paiknevad lasteaiad, koolid, majutusasutused, ravi- ja hoolekandeesutused, kaubanduskeskused ning elutähtsat teenust pakuvad asutused, samuti suuremate põllumajandus- ja tööstushoonete, kõrghooned ning maa-aluste garaažide kohta.

Ehitised, mille valdajal on kohustus esitada tuleohutusaruande, on ära toodud siseministri 10.02.2011. a määruse nr 1 lisa 2, mis on leitav Riigi Teatajast. Esitatud aruannete põhjal hindab

tuleohutusjärelvalveametnik asutuse või ettevõtte tuleohutusealast olukorda ja teeb otsuse tuleohutusülevaatus läbiviimise vajalikkuse kohta.

Aruanne tuleb esitada Päästeameti Lõuna päästkeskusele. Seda võib teha e-posti teel (digitaalselt allkirjastatult) aadressil louna@rescue.ee või paberikandjal postiaadressile Vanemuise 64, Tartu 50410. Aruandevormi leiab Päästeameti kodulehelt <http://www.rescue.ee/enesekontrolli-info>.

Lisainfo:

Merli Toberluts
Lõuna päästkeskuse
tuleohutuskontrollibüroo piirkonna juhtivinspektor
telefon 522 3609

Räpina Rahvaleht

Räpina Aianduskoolil oma sordid

2012. aasta septembri lõpus registreeris Põllumajandusameti Sordiosakond Räpina Aianduskoolis aretatud kolm kuldsõstrasorti ja ühe õunasordi.

Seni pole Räpina Aianduskoolil oma sorte olnud, ehkki aretustööd on tehtud ja aretisi, millele võiks ametliku staatuse taotleda, on teisi. Kuid sordi registreerimine võtab palju aega ja raha.

Registripidaja korraldab registreerimiskatsed. See tähendab taim pikaajalist jälgimist – taim istutatakse, kasvatatakse ja läbi kogu kasvuperioodi võrreldakse tema omadusi tuntud sortidega, et olla veendunud, et see on teistsugune. Sõltuvalt taimest võib niisugune jälgimisprotsess aega võtta kuni kümme aastat, selle töö aga maksab kinni sordi taotleja. Seetõttu on suur hulk sorte, mis on olemas olnud pikka aega, kuid pole registreeritud. Puukoolid võivad alates tänavusest sügisest müüa ainult neid puuviljasorte, mis on ametlikult registreeritud ja millel on kehtiv sordikirjeldus.

Septembrist 2012 on niisiis ametlike sortide kirjas kuldsõstrad „Radolf“, „Raadu“ ja „Rami“ ning aed-õunapuu „Lea“.

„Lea“ on ilus punane hästisävil taliõun, mahlane ja magushapu. Alguu kasvas üles „Rae ime“ seemnest, mille õied on ilma kroonlehtedeta ning tolmukateta ja viljad tavaliselt seemneteta.

Kuldsõstart (*Ribes aureum*) kasvatatakse küll peamiselt ilu-

põõsana, kuid kuna tavalised sõstra- ja karusmarjakahjustajad jätvad kuldsõstra puutumata, võiks ta koduaias olla tänuväärne ilus marjataim. Plusspoolele jääb ka kuldsõstra külmakindlus. Marjad on „Radolfil“ mustad, „Raadul“ ja „Ramil“ pruunikasmustad ning sobivad kasutamiseks nii värskelt, sügavkülmutatuna kui ka keedise ja kompotina.

Sortide aretamise, sordinimede taotlemise eestvedajaks ning nimepanijaks-vaderiks on Jaan Kivistik, kauaaegne Räpina Aianduskooli õppejõud ning Eesti üks juhtivaid eksperte viljapuude kasvatamise alal.

Kuldsõstra seemned tõi Räpinasse 1949. aastal legendaarne Räpina aiandusõpetaja Adolf Vaigla Venemaalt Mitšurinskist. Nii on tema töö jätkaja härra Kivistik ennast tagasihoidlikult tagaplaanile jätnud ning teinud kummarduse Räpina Aianduskoolile (Ra), Adolf Vaiglale (Radolf) ehk sõprade seas Aadule (Raadu) ja Mitšurinskile (Rami).

Ulvi Mustmaa

Räpina Aianduskooli

täienduskoolituse ja arenguosakonna juhataja

Piiriveere Liider kaunil kirderannikul

14.–15. septembril 2012 külastasid piiriveerelased Kirderanniku Koostöökogu lahel vastuvõtul Ida-Virumaad. Meie 37-liikmeline reisiseltskond külastas kahe päeva jooksul mitmeid Leader-toetuse saanud objekte.

Värskelt rekonstrueeritud Kukruse Polaarmõis üllatas oma ilu. Huvitav väljapanek mõisa pikaajaliste valdajate – perekond Tõlli tegemistest oli kõitev ja omanäoline.

Konju Mõisa Talu kitsefarmi noor ja ettevõtlik peremees Martin Repinski tutvustas Eestis ainulaadset kitselüpsmisplatsi ja andis ülevaate oma tegemistest ja plaanidest. Õige pea hakkab talu tootma kitselüpsmisjuustu, mille tarbeks on juustuvannid Leader-toetuse abil juba soetatud.

Pühajõe külas asuva Motovilla Puhkemaja külastamisel saime aimu, mida kujutab endast n-ö „tark maja“. Puhkemaja on madala energiakuluga ja kaugjuhtimisega, et viia maja ülalpidamiseks miinimumini, pakkudes seega kliendile soodsamat majutushinda.

Pühajõe Tegijate Seltsi kaasabil rekonstrueeritud Pühajõe Koguduse maja on hea näide küla ja koguduse omavahelisest koostööst. Selle asemel, et hakata uut külaseltsi maja ehitama, renoveeriti koos juba olemasolev koguduse maja, mida kasutatakse kordamööda vastavalt kokkuleppele.

Reisi teine päev möödus väliobjekte külastades. Kuigi aeg-ajalt tibutas sügisvihma, ei heidutanud see sugugi meie

reisiseltskonna meeleolu. Ilmselt oli siin oma osa ka särtsakal giidil Ivikal. Narva-Jõesuu linnaekskursioonil tutvusime kohaliku arhitektuuriga. Oli meeldiv näha, et Narva-Jõesuu piirkond oma 11 km pika liivarannaga, on taas kuurortlinnana huvipakkuv.

Seistes Sinimägede memoriaali mälestusmärkide ees, mille vandaalid pronksiõõl puruks peksid, pidime tõdema, et vaatamata rahuajale, pole sõda rahvuste ja arusaamade vahel veel lõppenud ning ajalugu ei ole erinevate rahvuste jaoks üheselt mõistetav. Küll aga saime sõjaajaloost aimu Sinimägede muuseumis, kus väikese ruumi peale oli kogutud suur hulk sõjaaegseid esemeid: alates tikutopsidest lõpetades kuulipildujaga. Kogu väljapanek on pühendatud 1944. aastal Sinimägedes toimunud lahingutele.

Oma reisi kirderannikule lõpetasime maalilise merevaatega Ontika pangal, kus Valaste joa juurde on Leader-rahastuse toel valminud matkaradade projekt, paviljonid ja infoviidad.

Kokkuvõttes oli meie reis meeleolukas ja huvitav. Külastasime üheksat erinevat objekti ning tõdesime, et Ida-Virumaa on tore, arenev ja väga huvitava lähiajaloo piirkond.

Riina Nõukas

Piiriveere Liider

projektiassistent

Maailma rattaorienteerumise tipud võistlesid Räpinas ja Värskas

22. septembril võistlesid maailma parimad rattaorienteerurid MK-sarja sprindietapil Räpinas.

Meeste võistlus kulges algusest lõpuni eestlaste juhtimisel. Kahes esimeses vaheajapunktis kolmest oli kiireim Lauri Malsroos, kes tegi raja lõpuosas paraku paar orienteerumisviga ja

oli sunnitud seetõttu tahapoole taanduma. Siis haaras aga liidripositsiooni tõusvas joones sõitnud koondise esinumber Tõnis Erm, kes oli esimestes vaheajapunktides vastavalt neljas ja teine. 0,8 km enne finišit oli Ermi edu lähima jälitaja, soomlase Jussi Laurila ees kaheksa sekundit. Raja lõpp osutus eestlasele aga dramaatiliseks, kui tema ratta kett enne viimast kontrollpunkti tänav äärekiivi ületamisel maha tuli ja tal tuli kiiresti langetada otsus jätkata finišini joostes. Selle episoodiga võis kaotsi minna hinnanguliselt kuni kümnekond sekundit. Sellegipoolest säilis Ermi 8-sekundiline edu Laurila ees finišini ja MK-etapivõit jäi kuduamaale. Lauri Malsroos lõpetas viimasel poodiumikohal, olles kuues 47-sekundilise kaotusega võitjale.

Naiste seas juhtisid võistlust samuti algusest lõpuni soomlannad. Raja avakolmandiku liider Susanna Laurila langes lõpuks kolmandaks, kuid liidriks läks seejärel Marika Hara, kes võitjana ka lõpetas. Eesti parimana sai Ingrid Kala 26. koha.

Väljavõte tulemustest koos kõigi eestlaste kohtadega:

Mehed 7,2 km 24KP

1. Tõnis Erm Eesti 00:23.23
2. Jussi Laurila Soome 00:23.31
3. Marek Pospisek Tšehhi 00:23.57
- ...
6. Lauri Malsroos Eesti 00:24.10
20. Taaniel Tooming Eesti 00:25.24
33. Alar Viitmaa Eesti 00:26.37
42. Erik Aibast Eesti 00:27.43
- Margus Hallik Eesti tühistas.

Naised 6,0 km 18KP

1. Marika Hara Soome 00:21.07
2. Michaela Gigon Austria 00:21.30
3. Susanna Laurila Soome 00:21.41
- ...
26. Ingrid Kala Eesti 00:24.45
29. Eleri Hirv Eesti 00:25.15
37. Marje Venelaine Eesti 00:27.51
40. Kärt Kürsa Eesti 00:29.44

23. septembril lõppes rattaorienteerumise tänavune MK-sari segateatesõiduga Värskas, kus Eesti teatevõistkond jäi MK-etapi pronksist seitsme sekundi kaugusele.

Allikas: www.polvamaa.ee

Räpina Rahvaleht

Piiriveerelased kirderannikul.

Foto: erakogu

Kaheksa RMK metskonda said arengukava järgmiseks kümnendiks

RMK sai valmis esimese kaheksa metskonna metsa majandamise kava kuni 2021. aastani. Pikaajalised kavad annavad ülevaate piirkonna riigimetsa varudest, planeeritud raiemahjustudest, maakasutusest, metsakasvatusest, looduskaitsest ja puhkevõimalustest.

RMK juhatuse liikme Tiit Timbergi sõnul võtab metsa kasvatamine aega aastakümneid, mistõttu tuleb metsa majandada vastutustundlikult ja pikaajaliselt plaanides. „RMK peamine põhimõte riigimetsa majandades on teha seda kestlikult, et ka tulevased põlvkonnad saaksid metsast saadavaid hüvesid kasutada vähemalt samal määral, kui seda teeme meie,“ ütles Timberg.

„Kaheksa metskonna kohta koostatud kavad annavad tegevussuuna nii maakasutuseks kui ka metsamajanduseks järgmiseks kümnendiks aastaks. Kava prognoosib nii raiemahjustusi kui ka seda, milline saab olema riigimetsade vanuseline struktuur ja millises mahus kavandatakse metsade uuendamist, hooldamist, metsaparandust ja looduskaitset,“ sõnas Timberg ja lisas, et hinnati ka metsanduse majanduslikke ja sotsiaalseid mõjusid piirkonnas.

Sügiseks valmisid kaheksa metskonna (Läänemaa, Lääne-Virumaa, Põlvamaa, Pärnumaa, Raplamaa, Valgamaa, Võrumaa, Vändra) majandamise kavad ning ülejäänud üheksa metskonna kavad valmivad 2013. aasta kevadel. RMK korraldab tänavu septembris ja oktoobris metsa majandamise kavade tutvustamiseks infopäevi, kuhu on kutsutud maakondlikud huvigrupid.

Valminud kavasad saab vaadata aadressil <http://www.rm.ee/metsa-majandamine/metsamajandus/metsamajandamiskavad>

Põlvamaa metskonna metsa majandamise kava järgmiseks kümnendiks aastaks saate lugeda aadressil http://www.rm.ee/files/RMK_Polvamaa_MMK_20120801.pdf. Põlvamaa metsa majandamise kava esimesed peatükid hõlmavad üldist infot maakonna metsaalade hetkeseisust ning kolmas peatükk annab ülevaate, millised tööd ja plaanid on RMK-l Põlvamaa metskonnaga tulevikus.

RMK on metsaseadusega moodustatud riigitulundusamet, mille põhiülesanne on riigimetsa säästlik ja efektiivne majandamine. RMK kasvatab metsauuendusmaterjali, korraldab metsatõid, viib läbi praktilisi looduskaitsetõid ja tegeleb metsa majandamise ja puidu müügi. Lisaks loob RMK looduses liikumise ja metsapuhkuse võimalusi puhkealadel viies Eesti rahvusparkis ning ligi 40 muul kaitsealal ja kujundab loodusteadlikkust. RMK majandada on 38% Eesti metsadest.

Lisainfo:

Andres Sepp
RMK Põlvamaa metsaülem
Telefon 505 5932

Võistlejad valmistuvad Räpinas sprindietappi läbima.

Foto: Andrus Karpson

Rattaorienteerumise MK-etapp Räpinas.

Foto: Andrus Karpson

RÄPINA KARATEKЛУБИ TEATED

22. septembril toimusid Pärnus Corpore Cup ja Eesti Absoluutsed Meistrivõistlused karates. Karateklubi Tõushi osales SA Räpina Kultuurkapitali toetusel esmakordselt karatevõistlustel ning koju õnnestus tuua esimene koht.

Maare Mõttus saavutas esimese koha kategoorias F U21:KATA. Kaspar Salve ei osalenud võistlusel vigastuse tõttu.

Karateklubi Tõushi noored said tugevat innustust ning tulevikus ootab meid ees palju säravaid kohti.

Karateklubi Tõushi

RÄPINA ÜHISGÜMNAASIUMI TEATED

Majandusõpilaste ja õpetajate suvekoolis „Ise otsustan, ise vastutan“, mis toimus Jüüsumäe Tervisespordikeskuses Pärnumaal 26.–29. juunini 2012, osalesid meie koolist Markkos Ladev, Irmeli Kokmann, Tatjana Kruglova ja Vladimir Rjurikov. Õpilasi juhendas õpetaja Tiina Pihho.

Bien (Baltic Intercultural Ecumenical Network) on Baltimaade kultuurilis-oikumeeniline võrgustik, mille eesmärk on noortekohtumiste korraldamine festivalide näol. Sel aastal toimus Bien festival 30.07–03.08 Taanis Sönderborgis. Viie päeva jooksul õpiti ja kogeti uut nii õpitubades (nt draama, ikoonimaalimine, gospel, energia ja keskkond jt), sotsiaalvisiitide käigus (külalasti erinevaid kirikuid, koole, kohaliku tähtsusega objekte) kui ka suheldes. Bien mitteametlik suhtluskeel on „bad english“, kus oluline pole niivõrd keele tase, kui lihtsalt soov suhelda. Rápina ÜG-st osalesid festivalil Kristina Tammes, Triinu Ruuspoold, Merili Ootsing, Merilin Möller, Grete Rözova ja Siim Liiskmann. Õpilastega oli kaasas Rápina ÜG viistlane Kristi Kahu.

29. augustil toimus RÜG õppenõukogu koosolek, kus olid arutusel järgmised teemad:

- Protokollija valimine 2012/2013. õa
- Tööjuubelid, töölt lahkumine, uued töötajad
- 2011/2012. õa lõpetamine
- Kokkuvõtte 2011/2012. õa õppe- ja kasvatustöö tulemustest
- 2012/2013. õa peamised ülesanded, üldtööplaani kinnitamine
- 1. septembri aktused
- Info

1. september – tarkusepäev.

2012/2013. õa algas õpilastele kell 10.00, kui kogu koolipere kogunes õppeaasta avaaktusele koolimaja ette. Õpilasi ja õpetajaid tervitasid direktor Rein Raadla ja Rápina vallavanem Teet Helm. Pärast avaaktust toimusid klassijuhatajatunnid. Kell 12.00 toimuv alusel said direktorilt aabitsa 37 esimese klassi õpilast. Traditsiooniliselt osalesid sellel aktusel ka kuld-kellalised ning nende õpetajad. 2012/2013. õppeaastal õpib Rápina ÜG-s 463 õpilast (230 poissi ja 233 tüdrukut), õpilasi õpetab 53 pedagoogi ning klassikomplekte on 25. Kõrgkoolis jätkab õpinguid 45 lõpetajast 16 (35,5%) ning rakendus-kõrgharidust omandab 6 õpilast (13,3%), mis kokku moodustab 48,8% lõpetanute arvust.

Eesti Õpilasesinduste Liidu 27. üldkoosoleku korraldusmeeskonda valiti meie kooli õpilane **Hedvig-Hanna Raud**.

Maanteeameti Lõuna regiooni võistlusel „Vigurvänt“ saavutas **Matis Erikson** 6.b klassist üldarvestuses **III koha** ja Põlva maakonna võistkond, kuhu kuulus ka Matis, sai ka III koha. Õpilast juhendas õpetaja Madis Punson.

8. septembril toimus Põlvamaal Mammaste spordikeskuses

sügiskõnd „Viimse reliikvia“ radadel. Meie koolist osales kokku 42 inimest, sealhulgas 32 õpilast ja 10 täiskasvanud saatjat. Matka pikkus oli 6 km ja 12 km. 5.–6. klassi õpilased läbisid reipalt lühema raja ja kõik ülejäänud alustasid 12 km pikkust teekonda ilusa kuumade päiksega, kahjuks lõpetasid aga läbi-märja, kuid õnnelikena paduvihmas.

12. septembril toimus **esmaabikoolitus** 2.–4. kl õpilastele, läbiviijaks Kaja Leppoja EPR Põlvamaa Seltsist.

13. septembril toimus kuuendat aastat järjest ülevabariigiline spordipäev „Reipalt koolipinki“.

Kavva võeti järgmised alad: teatejooks, hoota kaugushüpe, topispalliheide ja kullimäng. Teatejooksus läks kirja klassi aeg, mis jagati osavõtnud õpilaste arvuga. Kaugushüppes ja palliheites liideti individuaaltulemused ja jagati õpilaste arvuga. Kullimäng tundus olevat kõige kaasahaaravam, siin püüdis ühe klassi võistkond teist klassi 1,5 min vältel piiratud maa-alal. Selgusid ka vanuseastmete parimad. Nooremas astmes tuli võitjaks 6.a, keskastmes 9.b ja gümnaasiumis võidutses 12.a klass. Kommi jagus kõikidele ja väike vihm ei seganud kedagi.

14. septembril korraldas Tilsi Põhikool **maakonna Tervist Edendavatele Koolidele kooliolümpiamängud**, kus kõik oli nagu päris olümpial. Võistkonda kuulusid kümme 5.–9. klassi õpilast: Melani Vosmi, Alina Poduškina, Kristel Liblik, Mairit Laine, Triinu Junson, Magnar-Markus Lill, Jüri Kants, Tõnis Kase, Märt Hüdsi ja Reio Härm. Mängud koosnesid tuletõrjealadest, teatejooksust, mälumängust, tüdruku kandmisest ja köieveost. Sedapuhku oli rõhk asetatud võistkondlikele aladele. Meie sportlased esinesid väga hästi. **Kool tuli üldvõitjaks ja auhin-naks saadi Olümpiaakadeemia kuldmedalid.**

25. laste ja noorte võrukeelsete kirjatööde võistlusel „**Minu Võrumaa**“ saavutas 7.–9. klassi vanuserühmas **Cindy-Caroly Toomas 9.a klassist I koha** ning **Kristin Ilm 9.a klassist eripreemia**. Juhendaja Maie Oper.

18. septembril Põlvas toimunud maakonna koolinoorte meistri-võistlustel **jalgpallis** saavutasid meie kooli 10.–12. klassi niud **III koha**. Võistkonnas mängisid Agnes Vois, Merili Ootsing, Maarja Orav, Agnes Vagase, Olivia Tund, Kadi Torila, Kadri Samuel ja Kristin Aasmaa. Õpilasi juhendas õpetaja Karin Junson.

MTÜ Tarbijate Kaitse Ühenduse UGANDI esindaja **Erika Paloveer** esines 5. klasside õpilastele toitumise teemal.

18. septembril Põlvas toimunud maakonna koolinoorte meistri-võistlustel jalgpallis saavutasid meie kooli 10.–12. klassi noorme-hed 4. koha. Võistkonnas mängisid Andreas Kirotar, Kristjan Kosemäe, Tambet Krasnov, Kert Preenen, Olav Tuuling, Kaspar Adam Laht, Märt Tolmus, Harri Park, Eduard Paulson ja Samy Tammepere. Õpilasi juhendas õpetaja Jaanus Meitus.

19.–20. septembril võeti rebase ametlikult gümnaasiumi. 12. klasside õpilased said ürituse organiseerimisega väga hästi

hakkama ning väga kenad nägid välja ka puidust korvidega ja heledate pearätikutega „rebase“, kes kõikidel üritustel (v.a mõned kartlikud) aktiivselt kaasa löid.

27. septembril käisid Rápina ÜG ja Petseri 3. KK õpetajad ühis-projekti „Ühendame koolidevahelised sillad“ raames tutvumas RMK loodusrajaga Meenikunnos.

Tegevust alustas **loovtantsuring**, juhendajaks Kalli Pikas.

27. septembril toimus Põlvas Eesti Lastekirjanduse Keskuse eestvedamisel **ettelugemiskonkurss** „Loeme Aino Pervikut.“ 4.b klassi õpilane **Eric Justin Jõks** luges raamatust „Dixi ja Xixi“ pala „Sokolaad ja kartulkrõpsud“ ning saavutas **I koha**. Õpilast juhendas Rápina Raamatukogu raamatukoguhoidja Maire Jõks. 20. oktoobril sõidab Eric Tallinna Põlva maakonda esindama.

27. septembril toimus Põlvas maakondlik **kodutütarde ja noort-kotkaste matkamäng**, kus osales 34 võistkonda. Rápina-st osales kaks KT võistkonda. KT II võistkond (Adriana Konsing, Elina Nitkin, Edda Johanna Punnisk ja Brittany Tuul) saavutas 8. koha ja **KT I võistkond (Deivi Pihlap, Diana Pihlap, Egle Ivanova ja Laura Kolsar) saavutas I koha**. Nad esindavad Põlva maakonda vabariiklikul matkamängul Rakveres. Kodu-tütarde juhendaja on Sille Kingla.

29. septembril osales Maarja-Liisa Rämson Eesti Noorsootöö Keskuse **koolitusel „Kuidas edukalt tööd otsida“**. Koolitus toimus Tallinnas Oru hotellis ning oli suunatud peagi tööturule sisenevatele noortele. Koolituse viis läbi OÜ Sirje Tammiste Konsultatsioonibüroo ning see hõlmas loenguid, arutelusid ja videoharjutust.

2011/2012. õa töötab koolis **33 ringi**: ainealaseid viis, üldkultuurilisi 25, üks tehnika ring, tasulisi ringe kaks (võistlustants ja karatee).

Üritused oktoobrikuus:

- Teatejooksude päev Oraval
- **Õpetajate päev**
- Lastekirjanduse tund raamatukogus 5. kl
- Sügisjooks Rápina tänavatel
- Ettlugemispäev 6.–11. kl
- Loodusnädal 1.–4. kl
- Looduspäev 5.–12. kl
- Osalemine Eesti Õpilasesinduste Liidu **üldkoosolekul** Tallinnas
- Rápina ÜG ja Petseri 3.KK ühisprojekt „Ühendame koolidevahelised sillad“.

Kersti Sammelvelg
RÜG õppealajuhataja

Armastus on õpetaja kullatera

Õpetajate päeva on Eesti koolides tähistatud viimase viie-kümne aasta jooksul.

UNESCO kehtestas õpetajate päeva 1994. aastal eesmärgiga, et kogu maailma tähelepanu keskpunktis oleksid õpetajate töö ja saavutused, samuti nende prioriteedid ja probleemid.

5. oktoobri õhtu tõi aianduskooli saali kokku Rápina valla pedagoogid. Noormehed kinkisid külalistele roose. Rahvast tuli Ruusa Põhikoolist, Rápina Ühisgümnaasiumist, aianduskoolist, lasteaiast, muusikakoolist ja rahvakoolist. Rápina vallavalitsus ja -volikogu peavad alati meele ka endisi õpetajaid.

Peojuhina astus üles Vanemuise näitleja Raivo Adlas. Ta luges raamatust ette katkendi, kus väike poiss ootas oma isa ja õpetaja kutsus teda mustikasuppi sööma. Kui poiss sellele mõttes, tärkas temas armastus õpetaja vastu ja ta hakkas veel paremini õppima.

Vallavanem Teet Helmi sõnavõtt keskendus murele koolide püsijäämise pärast. Riigikogu liige Meelis Mälberg meenutas hea sõnaga oma õpetajaid Oskar Tuvikut ja Katrin Viilut. Mälberg tõstis esile direktor Heino Luigat, kes suutis aianduskooli rasket majanduslikust olukorrast välja tuua. Volikogu esimees Kaido Palu toonitas sõna ja armastuse tähtsust õpetaja töös.

Armastus oma elukutse ja õpilaste vastu ongi see kullatera, millel põhineb kogu elu.

Vallavanem ja volikogu esimees õnnitlesid teenekaid õpetajaid, kellel tööaastaid selles ametis (kas omas koolis või üldpedagoogilist staaži) 20–45 aastat. Oligu nad siinkohal üles loetud:

Ruusa Põhikool

Inga Ennok 45 aastat
Urve Mähar 20 aastat

Rápina Aianduskool

Reet Palusalu 25 aastat

Rápina Muusikakool

Ave Astel 25 aastat

Rápina Lasteaed Vikerkaar

Helgi Nagland 30 aastat
Tiia Mäe 25 aastat
Signe Raudkepp 20 aastat

Rápina Ühisgümnaasium

Anu Tuvik 40 aastat
Anu Nael 40 aastat
Rein Raadla 40 aastat
Marika Ääremaa 30 aastat
Maie Oper 25 aastat
Anu Silm 25 aastat
Anne Seim 25 aastat
Marina Soidla 20 aastat
Lilja Pillak 20 aastat
Svetlana Tund 20 aastat

Pidulisi ootas kohvilaud. Õhtu jooksul jutustas Adlas oma koolilugusid ja Krootuse naisansambel Viska Viit võlus kaunita lauludega. Ikka häid lapsi ja sooja südant!

Maie Paine

Rápina noored osalesid Bien 2012 festivalil

Bien Eesti grupp.

Foto: erakogu

Bien (Baltic Intercultural Ecumenical Network) on Baltimaade kultuurilis-oikumeeniline võrgustik, mille eesmärk on rahvusvaheliste noortekohtumiste korraldamine festivalide näol. Sel aastal toimus Bien festival 30.07–03.08 Taanis Sönderborgis. Kokku osales 100 noort seitsmest riigist: Taanist, Saksamaalt, Poolast, Venemaalt, Leedust, Soomest ja Eestist. Viie päeva jooksul õpiti ja kogeti uut nii õpitubades (nt draama, ikoonimaalimine, gospel, energia ja keskkond jt), sotsiaalvisiitide käigus (külalasti erinevaid kirikuid, koole, kohaliku tähtsusega objekte) kui ka suheldes.

Rápina-st osales festivalil 11 noort. Järgmine Bien festival toimub 2013 suvel Poolas ning paari aasta pärast on taas festivali korraldamine Eesti käes.

Kristi Kahu
Bien Eesti koordinaator
Rápina Miikaeli kiriku nõukogu liige
noortetöö toimikond

Ruusa põhikooli tegemised septembris ja oktoobris

Lõbusad sügisannid

21. septembri õhtupoolikul umbes kella viie paiku võis märgata aktiivset tegevust Ruusa Põhikooli ümbruses. Kes tuli koolimaja juurest saadud saagiga, kellel oli saak varem valmis korjatud ja see kaasa võetud. Sügisandidest hakati toredaid asju meisterdama. Vahetati ja jagati töövahendeid, tammetõrusid, kastaneid, kartuleid, puulehti, seeni ja muud taolist. Kogu see tegevus toimus muheda jutuvada saatel. Valmisid meisterdused, mis andsid aimu tegijate fantaasiarikkusest. Näitust võis uudistada kooli fuajees. Taolised toredad ühistegevused loovad mõnusa ühtse koolipere tunde.

Lapsevanemad

Preemiareis linnuriiki

3. oktoobril said tublid Ruusa Põhikooli õpilased, kes aitasid suvel aias tööd teha, preemiareisi Jaaniraotu Linnuparki. Talus nägid nad erinevaid linnuliike: lennuvõimetuid linde, faasaneid, vee- ja puurilinde. Lastele meeldis papagoi, kes oskas tere öelda. Põnevad olid ka šoti mägiveised, küülikud, minisiga ja kääbusees. Vabalt jalutus ringi üks sõbralik poni, kellele said lapsed pai teha. Huvitavat vaatamängu sai jälgida oravate puuris. Perenaine andis neile pähkleid. Üks orav kooris pähklit, aga teine otsis kohta, kuhu pähkel peita. Õpilastele meeldis preemiareis väga, sest nad kohtusid ka loomadega, keda meie metsades ei leidu.

Orienteerumise õppepäev

4. oktoobril korraldasid Põlvamaa Noorkotkaste malevapealik Lauri Lutsar ja noorteinstruktor Maive Tõemäe Ruusa Põhikooli õpilastele orienteerumise õppepäeva. Esmalt tutvustati kõigile erinevaid kaarte (orianteerumiskaartidest sõjalise otstarbe kaartideni). Seejärel moodustati õpilastest ja õpetajatest kuus võistkonda. Ettevalmistatud orienteerumismängus tuli kaarti kasutades leida üles kaheksa erinevat kontrollpunkti ja igas punktis lahendada erinevaid ülesandeid. Kui kõik kohad olid üles leitud ning ülesanded ja mõistatused lahendatud, selgus ka orienteerumismängu võitja. Seekord osutus nutikamaks võistkond, kuhu kuulusid Marta, Anete, Reimo, Elsi, Agnes ja õpetaja Kristi. Kõik osavõtjad said peale raja läbimist suu magusaks.

Õpetajate päev Ruusa koolis

Ruusa Põhikoolis tähistati õpetajate päeva 5. oktoobril. Koolis väljakujunenud traditsiooni kohaselt viisid selle päeva läbi 8. ja 9. klassi õpilased: Gerly Karing, Gerth Semm, Taavi Hints ja Elsi Nemvalts. Kuna õpilasteõpetajate arv oli pärisõpetajatest poole väiksem, koostati juba nädal varem selle päeva jaoks tunniplaan, kus määrati ära liitklassid ja klassiruumide jaotus ning ei unustatud ära ka oma võimeid ja sobivust ainetundide läbiviimisel. Koolipäev algas üldkogunemisega fuajees, kus direktori kt õpetajate päeval Elsi Nemvalts tutvustas kooliperale noori õpetajaid ja päevakava. Meeleolukat õpetajate päeva soovisid pärisõpetajatele lilli ulatades Taavi ja Gerth. Et õpetajate kohvilaud oleks pidulik, anti üle ka Gerly ja Elsi omavalmistatud küpsisetort. Õpilased läksid rõõmsalt tundidesse, et pärast tundide lõppu taas kokku tulla saali aktusele, näidata tundides õpitud ja teha kokkuvõtte mõõdunud päevast.

Õpetajatele oli tunniplaanis ainult muusikatund, mille viis läbi Taavi. Tunni ülesandeks oli laulda "Perekonnavalssi" saateorkestriga ja lihvida luugu esinemiskõlblikuks. Õpetajatel oli võimalus proovida erinevaid pille ja leida endale sobivaim. Tunni lõpuks saadi kokku orkester, kus klaverit mängis õp Kaja Hüsson, teda toetas akordionil õp Rein Nagland, trummi löi direktor Kurmet Karsna. Õpetaja Anu Vihula jauramil, õp Inga Ennok ja õp Urve Mähar rahvuslikel rütmipillidel ilmestasiid orkestri helisid. Töö

Orienteerumine on täies hoos.

Foto: erakogu

Lilletseremoonia Ruusa põhikoolis.

Foto: erakogu

käigus selgus, et laulda ja mängida samal ajal, eriti kui sõnad ei taha pähe jääda, polegi nii kerge. Tund oli äärmiselt lõbus ja entusiastlikud õpetajad õppisid veel lisapalagi, milleks kulus teinegi tund. Koolipäeva lõpetas pidulik aktus saalis, kus esinesid Anette Nemvalts, Kerstin Jüröö, TennoTereste, Margit Jaagund ja muidugi ka Elsi, Gerth, Gerly ja Taavi. Suure aplausi osaliseks sai õpetajate improviseeritud orkester. Õpilaste arvates võiks õpetajad edaspidigi kooli üritustel esineda. Õpetajad tänasid õpilasi neile korraldatud südamliku õpetajate päeva ja edukalt läbiviidud tundide eest. Pärast koolipäeva lõppu jätkasid õpetajad oma päeva tähistamist Moostes, esmalt MOKS-is kipsmaskide valmistamisega, seejärel piduliku lõunaga Mooste kohvikus.

7., 8. ja 9. kl klassijuhataja

Anu Vihula

Õppepäev „Röömsalt rappa“

10. oktoobril seadsid Ruusa Põhikooli 1.–4. klassi õpilased sammud Meenikunno raba poole. Toimus õppepäev „Röömsalt rappa“. Õnneks soosis meie käiku ka ilmataat – vihma ei sadanud ja soojad riided ei lasknud ka külma ligi.

Mida arvavad lapsed ise sellest käigust?

Kui me hakkasime sõitma, tundsin ma kohe huvi, milline see raba välja näeb. Seal oli vesi ja palju taimi, kuuse- ja männipuid oli ka. Õnneks oli see tädi, kes meile seal asju selgitas, hea ja üldse mitte kuri. Juba alguses oli seal väga põnev! Me nägime maju, mis seal rabas asusid ja kus sai ka ööbida ja toitu valmistada. Seal oli ka üks suur nõid, puust tehtud, kes valvas raba. Tema nõialuua olid erinevad rabataimed. Siis oli seal ka vaatetorn, mis oli päris kõrge ja kust avanes ilus vaade rabale. Ma hakkasin seal natuke kõrgust kartma ka!

Siis läksime laudteed pidi rappa kõndima. Seal pidi olema väga ettevaatlik! Me pidime kõndima laudade peal, need olid päris kitsad ja mõnes kohas ka katki, nii et tekkis isegi natuke hirm. Laud olid libedad ka ja ma kukkusin ühe jalaga korraks isegi vette.

Minule vesi ei meeldi, mulle meeldis seal vaadata taimi. Ma sain teada, et küüvits ja hanevits on mürgised ja mõned taimed panevad pea valutama, neid me nägime ka. Siis nägime värvilisi samblaid. Veel olid seal väga-väga väikesed puud, mis olid tegelikult juba 100-aastased. Meile räägiti, et rabas elavad hundid, rebased, karud ja ka linnud. Ühes kohas saime me maitsta kõige puhtamat vett, see oli hea! Aga ujuda seal järves ei saa. Me saime süüa ka jõhvikaid. Rabas kasvavad marjad kõlbavad kõik süüa, mürgimarju seal ei ole. Me saime seal ka ühed raamatud ja siis otsisime seal taimi ning lugesime nende kohta.

Siis kui me selle raja läbi tegime, olin ma väga väsinud! Õnneks jõudsime ühe maja juurde, kus me saime mängida mängu, kus pidi ära arvama, mis loom, lind või taim pildil on. See mäng jääb mulle elu lõpuni meelde! Kui me olime mänginud, siis hakkasime ka koju ära minema.

Rabaskäigu muljeid jagasid Kerstin, Arvo ja Anete 3. klassist.

Leivanädal Ruusa põhikoolis

Leivanädala raames toimus meie koolis „Lõbusate võileibade valmistamine“. Enne ürituse algust vaatasime koos slide leibade kaunistamise võimalustest. Seejärel tuli olemasolevatest toiduainetest välja mõelda oma lõbus võileib ja see valmis meisterdada. Iga õpilane sai kasutada oma fantaasiat ja loomingulist lähenemist võileiva kujundamisel. Kui kõik leivakesed valmis said, toimus näitus ja hiljem ühine võileibade söömine. Leivanädala lõpetas õpetaja Urve valmistatud magusa võileivatordi maiustamine.

Ruusa põhikooli põnevad tegemised.

Foto: erakogu

Lapsed tutvuvad huvitavate loomadega.

Foto:erakogu

Lotte aasta Vikerkaares

Kauplejad ja ostjad laadal.

Foto:erakogu

Räpina Lasteaia Vikerkaar aasta teema on Lotte ja sõbrad. Õppe- ja kasvatustöö üldesmärgid aastaks 2012/2013:

- Mängides targaks: laps õpib mängides, omandab kogemusi, oskusi, uusi teadmisi ja suhtlemist läbi mängu.
- Terviseedendus: suunata lapsi läbi täiskasvanu eeskujutundma ohte ja kujundada turvalise käitumise harjumusi.
- Avastusõpe: täiustada vahendeid, materjale avastusõppe läbiviimiseks.

Terviseedenduse aasta teema on „Õnnetus ei hüüa tülles“. Üldesmärk: laps oskab käituda kriisilukorrale vastavalt, suudab aidata iseennast ja teisi.

Iga kuu toimuvad tervisenädalad, kus õpetatakse lastele erinevates olukordades käitumist (ohud eksimisel, looduses, tänaval, õuealal, veekogu ääres ja tuleohutus).

Tarkusepäeval kutsus Lotte (õpetaja Margit) kogu Vikerkaare pere lasteaia saali. Lotte oli kaasa võtnud ka oma sõbrad Bruno (õpetaja Kairi), postiljoni (õpetaja abi Rita) ning isa (õpetaja Signe). Lotte isa tutvustas lastele enda leiutatud põnevat tähemasinast, mida vändates tulid üksteise järele välja tähepallid. Lapsed said kokku sõna –TARKUSEPÄEV.

Lotte ja tema sõpradega kohtusid lapsed uuesti tervisenädalal toimunud sügismatkal Räpina mõisa parki. Ootamatult helistas Lotte ema ja oli mures, sest Lotte oli koos sõpradega läinud parki ja ei olevat veel koju jõudnud. Lapsed asusid kohe Lottet otsima, sest nad teadsid, kuidas eksinud inimest leida. Lapsed selgitasid ka Lottele, isale ja Brunole eksimise kolme reeglit: kallista puud, ole nähtav ja hoiu sooja.

Lõkkeplatsi juures kinnitati keha rosina-pähkliseguga ja lustiti koos Lotte ja tema sõpradega.

Traditsiooniline üritus lasteaia on miiklipäev. Sellel aastal korraldasime koos personali ja lastevanemate abiga miiklilaada lasteaia fuajees. Õpetajad valmistasid laadaraaha, mille peale joonistati erinevad sügisannid. Kui lasteaia peenramaalt sai saak koristatud, võis pidu alata. Saalis ootas lapsi Sügis (õpetaja Milvi), kes mängis lastega laulumänge ja miiklipäevale kohaseid rahvamänge. Keset mängu tuli külla Siil (õpetaja Jana), olles õnnetu, et tema ei olnud veel endale talvevarusid varunud. Lapsed ja siil said laadaraaha ja üheskoos mindi ostlema. Tore oli vaadata õnnelikke lapsi, kes rõõmustasid ka sibula ostu üle.

Laada lõppedes muutus aga lasteaia fuajee näitusesaalks. Sügisnäitusele töid lapsevanemad erinevaid sügisande. Mida kõike saab valmistada loodusandidest: lillkapsast lammas, porgandist liblikas, kartulist titt. Seda kõike oleks pidanud ise nägema.

Eelmisel õppeaastal osalesid lasteaia neli rühma Vellavere-Vapramäe-Vitipalu matkamängus. Mõmmide rühm (juhendajad õpetajad Tiina ja Margit) sai preemiasõidu. Matkal õpiti tundma metsas leiduvaid mürgiseid marju, kuulati muistendeid, roniti ning mängiti erinevaid mänge koos lastevanematega. Pärast matka sõideti Tõravere Observatooriumisse. Üllatusi jätkus nii täiskasvanutele kui ka lastele.

Eesti Lugemisühingu korraldatud konkursil saavutas Sipsikute rühma lugemispesa (juhendaja õpetaja Milvi) tiitli Parim Lugemispesa 2012, kingituseks saadud raamatud ja mängud rõõmustavad väikseid sipsikuid nende rühma lugemispesas.

Milvi Kivisaar

Räpina Lasteaed Vikerkaar vanemõpetaja

REKLAAM RAHVALEHES

Reklaami ja kuulutuste avaldamine Räpina Rahvalehes (alus: Räpina Vallavalitsuse 31.03.2010 korraldus nr 201)

1. Räpina Rahvalehes avaldatavate kuulutuste ja reklaamtekstide hinnad on järgmised:

- 1.1. Erasisiku väike kuulutus (maht 8 x 4 cm) **1,60 eurot** (25 krooni);
- 1.2. Erasisiku suur kuulutus (maht 8 x 8 cm) **3,20 eurot** (50 krooni);
- 1.3. Juriidilise isiku väike kuulutus (maht 8 x 4 cm) **6,39 eurot** (100 krooni);
- 1.4. Juriidilise isiku suur kuulutus (maht 8 x 8 cm) **12,78 eurot** (200 krooni);
- 1.5. Juriidilise isiku eriline ärikuulutus (maht 17 x 17 cm) **31,96 eurot** (500 krooni).

2. Räpina valla avalikes huvides avaldatavad teated ja kuulutused, sh kolmanda sektori ja valla hallatavate asutuste kuulutused avaldatakse tasuta.

3. Räpina vallas tegutsevatel ettevõtetel võimaldatakse avaldada 1 kord kvartalis tasuta reklaamtekst mahus kuni 8 x 16 cm.

Muuseum võõrustas von Siverseid

Septembri lõpus külastasid Röpinat viimase mõisniku Alexander von Siversi (1843–1926) poja Harald Eduard Friedrichi (1884–1953) poja Alf Alexander (sünd 1916) tütar **Gisela Katarina von Sivers** (sünd 1954) ja tema poeg **Manuel von Sivers** (sünd 1977). Nad elavad Müncheni lähistel Erdingi linnas. Manuel von Sivers töötab Saksamaa Liitvabariigi relvajõududes ehk Bundeswehris, tal on tihedad sidemed Eesti Kaitseliiduga, kuna ta on Kaitseliidu Lääne maleva toetajaliige. Seetõttu saatsid külalisi spetsialist Kaitseliidu peastaabist ja reservohvitser Kaitseliidu Lääne malevast.

Gisela Katarina ja Manuel olid Röpinas esimest korda. Külalised tutvusid Sillapää lossiga, jalutasid pargis, külastasid aianduskooli raamatukogu ja kasvuhoonet, maitsesid viinamarju. Röpina rannas vaimustasid nad ehitatavast sadamast ja Euroopa Liidu idapiirist. Suur üllatus ootas külalisi Ristipalo kalmistul. Leides siit oma esivanemate hooldatud kalmud, olid nad hämmingus. Gisela Katarina ja Manuel von Sivers vaatasid ringi Võõpsu alevikus, mis samuti kuulus kunagi von Siversitele. Näitusel „Võõpsu sadam Tartu-Pihkva laevateel“ imetlesid nad endisaegse Võõpsu jõukust.

Röpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum

Gisela Katarina ja Manuel von Sivers Ristipalo kalmistul.
Foto: Röpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum

Aktiivne vananemine

Aasta 2012 on Euroopas kuulutatud aktiivse vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse aastaks. Röpina Pensionäride Seltsi rahvas järgib seda mõtet pikki aastaid. Tihedad suhted on meil lasteaias, koolides ja rahvamaja taidlejatega. Koos noortega käime ka ekskursioonidel, eriti kahepäevastel.

Nii oligi juunis kahepäevasel reisil Rootsi kaasas kolm põlvkonda. Tutvusime kuningriigi kauni loodusega ja ajaloo ning nägime kuningalossi ees vahtkonnavahetust. Silma jäi seal väga paljude rahvaste esindajaid. Pärast seda „ristiti“ meid korralikult, sest sadama hakkas paduvihma. Kitsas tänav muutus ojak ja varjuda ei olnud kuhugi. Vanasõna ütleb: „Kes leotab, see kuivatab.“

Juulis käisime suure bussitäre rahvaga ühe päeva mööda Eestimaad. Külastasime Tartus Ahhaa keskust ja käisime 4D elamuskinos „Lottet“ vaatamas. No see viimane oli alles elamus! Oleme jälle teadmiste poolest rikkamad.

Augustis olime Ristipalo piknikuplatsil piknikul. Pidasime nelja kuu sünnipäevi ja meile esinesid akordionil ja kandesarnasel pillil naised Suvahavvalt. Lauldi aktiivselt kaasa. Tore oli vabas looduses koos olla.

4. oktoobril kutsuti maakonna eakaid Põlva Kultuuri- ja Huvikeskusesse. Röpina valla esindus oli rohkearvuline. Tervitussõnad maavanemalt ja seejärel algasid loengud: praktilised nõuanded söömiseks ja tervislik liikumine. Erich Krieger andis pooltunnise menüü kontserdi. Pärast seda algas tegevus töötubades.

Lõpetuseks oli kontsert Põlvamaa taidlejatelt. Röpina oli meeskoor ja liikumisrühm Sinililled. Tore, et järjest rohkem pööratakse eakatele tähelepanu.

Röpina Pensionäride Seltsi avapidu kohvilaua taga pärast väikest puhkepausi toimub 25. oktoobril. Oleme ikka aktiivsed. Kohtumiseni!

Hilda Oeber
Seltsi kulturnik

Röpina Pensionäride Seltsi suvine reis. Foto: erakogu

Metsamajand on Röpinalale tuntust toonud

Päikeselisel sügispäeval oktoobrikuu alguses kogunesid Röpina metsamajandi endised töötajad, et tähistada 65 aasta möödumist metsamajandi moodustamisest. Pidusid juhtis endine peamehhaanik Teet Helm, kes alustuseks kutsus rahvast mälestama lahkunuid. Siis kehastus Helm vallavanemaks ja andis metsamajandi direktorile Valdek Kütile üle valla kuldmärgi nr 1, mille kohta tehti auruamatusse sissekanne.

Valdek Kütt rääkis kokkutulnuile, et tema töömehete algas Veriora metsamajandis 1956. aastal. Sel ajal tegeleti metsamajandis igasuguste asjadega, keegi teenust ei pakkunud. Varuti sööta ja kasvatati sigu, lehma ja hobuseid, viimaseid kasutati metsa väljaveoks. Metsatööks tuli hankida autosid, traktoreid, samuti sidevahendeid. Töötingimuste parandamiseks tuli majandil paigaldada elektriposte ja -traate, ehitada garaaže ja töökodasid. Direktor nimetas mõned töötajad metsamajandi raudvarast: Milvi Linnamägi, Liivia Mälton, Leonhard Varik, Nikolai Tund ja Aksel Klaas. Meeri ja Ülo Zirnaski eestvedamisel oldi spordis heal tasemel. Pärast 1963. aasta metsatulekahjusid Värskas ja Ilumetsas otsustati soetada endale tuletõrjeautod. Direktor tõi välja arvulisi näitajaid: 1983. aastal oli 71 hobust, nendega veeti välja 13 000 tihumeetrit metsa, ametnikke oli 172 ja töölisi 134, metsnikule maksti palka 425 rubla, metsaülemale 700 rubla. Erinevatel aastatel rajati metsakultuure 250–700 hektarit.

Liivia Mälton tuli tööle 1954. aastal, direktoriks oli toona Karl Kuusk. Elektri kontoris polnud ja koristaja Laine süütas hommi-kuti petrooleumilampe. Käbisid lüditid Kahkva metskonnas, tubli töömees oli Mihhail Kõivik. Kõrgema kvaliteedi saamiseks rajati vegetatiivsed seemnepuistud Meeksi, Röpina ja Kauksi puukoolidesse. Metskondadesse rajati taimlad, kus kasvatati aastas 2,2 miljonit istikut. Liivia Mältoni pikal ametisoleku ajal juhtus mitmeid naljakaid lugusid, mida oli huvitav kuulata.

Metsaülem Jaan Tiivoja sõnul tegeldi metsamajandis mitmel rindel: jahimajandus, kalandus, metsavalve, metsakultuurid. Tiivoja alustas metsavalve inspektorina 1951. aastal, olles äsja täisealiseks saanud. Eelmine töötaja oli vallandatud kui klassivaenlane. Olid väga keerulised ajad: Ilumetsas tapeti metsavaht ja tema naine, vanaema jäi üksi kahe lapselapsaga. 1967. aastal alustas Tiivoja Kanepis tööd koolimetskonnaga. Noored tulid meelsasti metsa istutama, see oli töökasvatuseks hea.

Järgmisena sõna saanud peainsener Villu Kinks ütles, et ta on üles kasvanud metsameeste seas: isa oli metsamajandi varustaja ja ema raamatupidaja. Nagu Illimaril on oma Ahja, nii on Villule oma Röpina ja mets kallid. Villu rääkis garaaži ehitamisest, metsa väljaveoks teede rajamisest, krohvimattidest, lumeredeliitist, kasemahla varumisest. Sõbraliku kooslusena märkis Villu lasteaeda ja mesilast ühe õue peal. Olid ajad, kui metskonnad said esimesed sõiduautod ja töökodade ehitamine liitis inimesi ühtseks kollektiiviks. Villu tundis end metsamajandis polgupojana, teda kutsuti Karloviitsiks ja võeti hästi omaks.

Peamehhaanikaosakonnast rääkis Teet Helm. See oli majandi suurim osakond. Lehmanahaks kutsutud suurel aruandel oli kirjas 103 autot, 76 traktorit ja 358 mootorsaagi. Helm kui peameh-

haanik vastutas metsa väljaveo eest. Röpina metsamajandil oli hea koostöö Togliatti autotehasega, 2000 km kauguselt toodi nn lõigatud autod, siin varustati need katuse ja ustega ning seejärel oli uuesti ees pikk sõit tagasi. Neid masinaid ei saanud tehas ise arvele võtta. Sellise tehingu eest saadi Gomelist metsaveoautosid ja Togliattist Žiguli varuosi.

Ametiühingu esimees Enu Mäela kõneles oma vastutusala. Ametiühing jagas sanatooriumi- ja muid puhketuusikuid ning Soomest saadud dresse. Metsamajandi seitsmesajast töötajast tegelesid isetegevusringides 150. Majandil oli oma estraadiorkester, külakapell, nais- ja meesansamblid, segakoor Kõla ja rahvatantsurühm. Esineti põhiliselt tähtpäevadel ja käidi kontserte andmas naabervabariikides. Tegeldi puhkemajandusega, eestvedajateks Aita ja Henn Neemre. Ehitati Kõverjärve ja Mäe puhkemajad, Rebasmäe puhkekoht, korrasitati Ilumetsa meteoriidkraatri ümbrus vaatamisväärsuseks. Väga meeldiv on, et RMK on puhkemajandust edasi arendanud.

Tiit Timberg alustas 1983. aastal Meeksi metsaülemena, praegu kuulub ta RMK juhatusse. Timberg andis ülevaate Riigimetsa Majandamise Keskuse tegevusest, mille ülesanne on kasvatada ja majandada metsa 1,2 miljonil hektaril. Tegeldakse metsakasvatuse, raiete, puidu transpordi ja turustamisega, taimlate, loodushoiu ja puhkerajatistega. Metsa jätkub, kui säästlikult majandada. Praegu raiutakse metsamajandi algaastail rajatud metsi.

Enn Reinvee sõnavõttu saime teada, et metsamajandis alustati metsavahide koolitamisega 1974. aastal, viis aastat hiljem moodustati Kursuste Baas. Opetatavad erialad olid: metsavaht, saemotorist-metsalangetaja, alumise lao operaator, saeraamijuh, katlakütja, kokkuveotraktoriist, ketiteritaja, remondilukksepp ja hüdrauliliste tösteseadmete operaator. Reinvee tuletas meelde, kuidas ta viis üleliidulise rändpunalipu Tšaikaga talvel Vilniusse ja sattus kuulsate heliloojate kontserdile.

Tooni Kütt tegeles vanasti koolimetskonnaga. Ta meenutas töö- ja puhkelaagreid, Tuulas ja Sverdlovskis võidetud kuldmedaale. Õpilased olid loodushuvilised, paljud läksid EPAsse õppima.

Kokkutuleku heaks kordaminekuks andis suure panuse aü komitee esimees Enu Mäela, Kaarel Tiganik ja Riigimetsa Majandamise Keskus. Päevajuht Teet Helm sidus kokkutuleku humoorikate viktoriiniküsimustega ühtseks tervikuks. Muuseum oli välja pannud metsamajandi rändpunalipud, aukirjad, diplomid, tänukirjad, sotsialistliku võistluse büllետäändid, meened ning näituse stendid. Meeleolukas oli segarahvatantsurühma Helgerid hoogne etteaste. Metsamajandi aegadest tantsivad Tiiu Kutti, Gunnar Pae, Hugo Kalbus ja Tõnis Konsap. Tänu sõnu öeldi toonasele tantsuõpetajale Tooni Kütile. Kokkutulnuid tervitasid Margot Suure laululapsed, soojalt võeti vastu lõõtsamees Toomas Valk ja Röpina patrioot Aapo Ilves.

Allkirjutanu töötas aastatel 1975–1979 lasteaias ja 1998–2002 hooajaliselt taimeaias.

Maie Oaine

Pidulised kõnesid kuulamas.

Foto: Andrus Karpson

Räpina Avatud Noortekeskus sai kümneaastaseks

MTÜ Räpina Avatud Noortekeskuse asutajad Kirsti Luik, Regina Allik, Ene Pikner. Foto: erakogu

Kuidas sai alguse minu teekond noorsootöösse. Mis mind selle juures paelub?

Hakkasin noortekeskuses käima alates 2003. aastast. Õppisin Räpina Aianduskoolis ja elasin ühikas. Koos toanaabritega oli jube igav ja me tahtsime kuidagi enda õhtuid sisustada. Mõtlesime ja uurisime, milliseid huvitegevuse võimalusi kool pakub ja leidsime draamaringi. Meil oli väga lahe seltskond ja nalja jagus taevani. Seda särtsu ja *power*'it andis meile noortekeskuse noorsootöötaja Ene Pikner, kes seda draamaringi juhendas.

Esimest korda astusin noorteka uksest sisse, kui Ene tegi Räpina Aianduskooli draamaringi grupile ettepaneku osaleda noortekeskuse projektis. Valmis sai tehtud ja etendatud lahe etendus „On see muinasjutt või reaalsus“, mis pakkus naeru ja põnevust ka vaatajatele. Astusime oma etendustega üles nii Räpina Aianduskooli saalis kui ka Põlva Kultuurikeskuse suurel laval. Meil oli uus ja huvitav olla suure saalis ja esineda nii paljudele inimestele. Eks ka paanikat oli alguses, et kas me saame sellega hakkama ja kas saame lavahirmust jagu. Ikkagi esimest korda nii suure saalis. Aga me saime sellega hakkama ja pärast etendust särasime kõik. Avastasime, et noortekas toimub huvitavaid tegevusi ning see on mõnus soe koht, kus oma sõpradega aega surnuks lüüa. Nii hakkasin koos teistega käima noortekas ja oma aega seal sisustama. Noortekast leidsin endale juurde uusi ja huvitavaid sõpru, kellega suhtlen tänaseni.

Noortekeskuses olid alati väga lahedad jõulupeod, kus tantsisime, mängisime mängu, rääkisime jõululugusid ja ootasime külla jõuluvana. Nii soe tunne oli, kui noorteka jõuluvana tõi ka kingituse. Meenub keskuse korraldatud sõbrapäevadiskod, koolitused, käelised tegevused, väljasõidud ja kindlasti, mis kõikidele meeldis, oli kokkamine ja matkadel käimine.

Keskus korraldab aastast-aastasse kevadest sügiseni kanuu- ja õppematku. Mäletan oma esimest sõitu selle imeliku paadiga, mida alguses nii kutsusimegi. Ma ei olnud varem ise vee peal kanuu ega muu veesõiduvahendiga sõitnud. Aga hirmust ja oskamatusest saime ruttu üle, matka alguses käisime kanuuga ühest jõe servast teise ja tiirutasime. Häta jäädes tuli vahva meeskond appi, nad aitasid meid hädast välja. Viktor Pikner, kes on vee- ja spordispetsialist, õpetas õige tehnika selgeks ja sõit läks edasi juba kenasti. Lisaks sõudmisele nautisime ka Võhandu jõe ürgoru maaliist loodust, kuulasime linnulaulu, korjasime erinevaid taimi, mida pärast laagriplatsil püüdsime määrata.

Aga sügavuti noorsootöösse süvenesin alles siis, kui Ene oli teinud ettepaneku teda keskuses asendada, kuna ta õppis ise samal ajal kõrgkoolis noorsootööd. Arvasin, et miks mitte, mulle oli taskuraha vaja ja kooli kõrvalt oli see suurepärane võimalus. Sain vajalikud juhised ja mulle anti vabad käed noortega tegelemiseks. Alguses mind hirmutas, et pean nüüd ise kõige eest vastutama, sest varem olin seal kui noor, nüüd aga noori juhendav isik. Hea oli see, et tundsin neid juba eelnevalt.

Tundsin ennast tähtsana alles siis, kui koos noorte abiga korraldatud keskusesisene üritus korda läks. Vaatasin, et ma saan sellega hakkama ja noortega on klapp ka. Nii ma siis asendasin ja õppisin seda tööd Ene kõrvalt.

Pärast kooli lõpetamist tegi Ene pakkumise, et võiksin noortekasse tööle tulla. Ise arvasin, et ma ei ole veel piisavalt pädev seda tegema, kuid Ene väitis vastupidist. Ta saatis mind vastavatele koolitustele, et kõike olulist noorsootööst teada saada. Samal ajal olin väikese lapsega kodus ning taas oli see suurepärane võimalus ja olin nõus keskusesse tööle minema. Põhiline huvi, tegutsemine ja vastutus on mul olnud noortekeskuses alates 2006. aastast kuni tänaseni.

Noored on lahedad. Nendega on tore vestelda, koos üritusi korraldada, kuulata nende muresid, mis juba rääkimise käigus kaovad, kuna neid on lihtsalt kuulata. Kui noor naeratab ja on rõõmus, siis koos nendega naerata ja särada ka ise.

Selles töös peab olema väga heade närvidega ja tugeva iseloomuga. Nende aastate jooksul on ette tulnud ka ebameeldivaid olukordi, milles olen koos noortega saavutanud kompromissi ja

Kadri Jürgenson aastal 2006 mobiilset noorsootööd teemas. Foto: erakogu

lahenduse. Nüüd käivad noortekeskuses ka minu väikesed lapsed ja neile meeldib seal väga. Pidevalt olen ennast täiendanud selles valdkonnas, püüan ja tahan seda tööd teha veelgi paremini.

Kätlin Kangro
noorsootöötaja

Mõeldes Räpina Avatud Noortekeskusest

Selleks, et kõik ausalt ära rääkida, pean ma alustama sellest, kui Ene osales 2003. aasta jaanuaris Avatud Noortekeskuste koolitusprogrammis arengukava koostamise ja rakendamise kursusel ja noortekeskusesse polnud kedagi jätta. Oli reede õhtu ja kuna muud paremad plaanid puudusid, tulid Enele vastu ja lubasin ise noortekas olla, sest kui raske see siis ikka olla saab.

Kuid minu üllatuseks ei olnud noored sugugi nii armsad, vaiksed ja nunnud, nagu ma ette olin kujutanud... Olin napiit 20 aastat vana ja esimesi kuid titeotel noor naine ning mul polnud aimugi, kuidas käituda noortega, kelle jaoks olin mina sissetungija ja võõras. Istusin vaikselt töötajate ruumis, minu vastas istus noormees, kes pani suitsu ette ja selle ka süütas, jalad asetas minu lauale ning rääkis ainult vene keeles. Olgu öeldud, et vene keelega pole mu suhted kunagi hiilgavad olnud, kuid saan aru, kui mind kuskile saadetakse ja punastama peaks. Olles ise šokis ja pisarateni ehmunud, läksin teise tuppa ja helistasin Enele. Ene rahustas mu maha, palus poisi kirjeldust ja andis näpunäiteid, kuidas käituda. Olukord lahenes imeliselt: noormees hakkas võluväel eesti keeles rääkima ja vabandas. Ta jalad kadusid laualt ja suits oli haihtunud, ülejäänud noored tuulutasid ruume ja saatsid minuga rääkima noorteka nn suhtekorraldaja – ühe vahva noormehe, kes kohe oskab konflikte lahendada. Sel samal õhtul me veel tantsisime, mängisime mängu ja õppisime kõik üksteist tundma. Mõte, et mina enam elus noortekasse ei tule, mis mu peas oli keerelnud, muutus õhtu edenedes selliseks, et tuli kõne teha jälle Enele. Seekord noorte palvel ja küsida, et kuna ma järgmine kord tulla võiks. Te tahate kindlasti teada, mis võlusõnad Ene mulle telefonis tookord ütles, aga seda ma siiski ei avalda, olen lihtsalt südamest tänulik, et ma ära ei jooksnud ja et ma noortele uue võimaluse andsin ning noored mulle teise võimaluse tekitasid. Poleks olnud mul võimalust kuulda neid võlusõnu, oleks jäänud paljud toredad projektid tegemata ja nii minu kui ka nende noorte maailm poleks sugugi nii vahva olnud. Mina kasvasin noorsootöötajaks koos Räpina noortekaga – oleme koos olnud nii headel kui veidi kehvatel aegadel ja loodan, et jääme kauaks kokku.

Sellest ajast on möödas pea kümme aastat. See tita, keda tookord ootas, oli kaua aega noorteka maskott.

Esimese projekti kirjutamise kogemuse sain samuti täna Räpina noortekale. Tulin üks päev noortekast ja kurtsin Enele, et tahaks noortega koos kuhugi minna või midagi teha, aga raha ei ole. Ene lakooniline vastus oli: „Kirjuta projekt, kui midagi muuta tahad.“ Haarasin sõnasabast kinni ja saime kahe peale valmis vahva projekti, mis ka rahastuse sai. Ehitasime linnumaju ja viisime lindudele talvel toitu.

Noorsootöö on sõltuvus: olles andnud oma väikese sõrme, avastad mingil hetkel, et oled kaelani sees ja seda heas mõttes. Noorte kallistused ja küsimused: „Kuidas sul läheb?“, „Millal jälle tule?“, „Kas mingit suuremat värki kah toimuma hakkab?“, on see, millele mõeldes ka pilvised päevad päikeselisteks lähevad. Vahva tunne on, kui kohtan Tallinna bussijaamas seda sama noormeest, kelle sõnad mu kunagi pisarateni viisid. Ta tuleb joostes minuni, kallistab ja ütleb, et on minu peale sageli mõelnud ja et ma olen talle oluline inimene olnud. Samuti on suurepärane tunne, kui saad aidata, leida lahenduse noore neiu elu ja surma küsimusele ning näed ta silmis naeratust, kui noortekasse tulles joostakse sind jalust maha selleks, et meie noored saaksid minu lapsi tervitada. See on see, mis teeb minust noorsootöötaja. Hetkedel, kui ei jaksa, ei saa, ei taha ja isiklik elu pole suurem asi, leian ma energiat ja indu just

nendele hetkedele mõeldes. Neid hetki, mis väärivad märkimist, on palju, ühel ilusal päeval ehk panen need kõik kirja ka.

MoNo-t ehk mobiilset noorsootööd olen teinud teadlikult kolm aastat ja mitteteadlikult terve oma elu. Mahukamate projektidest olen teinud integratsioonilaagri, samuti on minu õlgadele jäänud rahvusvahelise noorsootöö edendamine Räpina noortekas. Oleme käinud noortevahetuses nii Leedus kui Hispaanias.

Juba ammustest aegadest on öeldud, et noored on hukas. Mina siiski arvan teisiti. Noored on oma keskuse nägu ja keskus on oma noorsootöötajate nägu, eelkõige Ene nägu ja ka meie Kätliniga oleme tema nägu.

Kadri Jürgenson
mobiilne
noorsootöötaja

MTÜ Räpina Avatud Noortekeskus alustas tegevust 26. septembril 2002. aastal, äriregistris registreeriti MTÜ 23.10.2002 ja keskuse ruumide pidulik avamine toimus 28.11.2002 Räpina Lasteaed Vikerkaar ruumides.

Ühingu juhtorgan on juhatus, kuhu kuuluvad Kirsti Luik, Regina Allik ja Ene Pikner. Viimane koordineerib noortekeskuse tööd. Ühingu kuulub alates 2004. aasta jaanuarist Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendusse. MTÜ Räpina Avatud Noortekeskus on projektipõhine organisatsioon. Ühes aastas on rahastatud erinevatest Eesti ja Euroopa Liidu fondidest 4–8 suuremat ja väiksemat projekti. Ühingu pakub kohalikele omavalitsusele noorsootöö teenust. Aastate lõikes keskmine päevane külastatavus on 35 noort vanuses 7–26 aastat.

Noortekeskuse teenusteks on huvitegevuse võimaldamine, noorteurituste korraldamine ning noorteprojektide teostamine keskuses ja ka väljaspool keskust.

Noortekeskuse teenuste kasutaja peab kinni pidama kodukorrrast, kus on ära toodud õigused, kohustused ja keelud, käsud.

Noorsootöötaja loob oma tööga mitteformaalse õpikeskkonna ja lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest. Meie keskuses lähtutakse töös noorega võrdväärse partnerluse põhimõttest: oleme huvitatud noore arvamusest, ideedest, maailmavaatest. Räpina Avatud Noortekeskus on koht, kus noori kuulatakse ja mõistetakse ning kus nad saavad kedagi võrdväärset usaldada, kus ei ole häid ega halbu noori, vaid nende teod võivad olla vastavalt head või halvad.

Räpina Avatud Noortekeskuse kümme aastat kestnud tegevuse pidulik tähistamine toimub 16. novembril algusega kell 16.00 Räpina Aianduskooli saalis. Ootame noortekeskuses tegutsenud endisi ja praegusi noori, töötajaid ning meie toetajaid.

Ene Pikner
noortekeskuse juhataja
noorsootöö spetsialist

Integratsioonilaager aastal 2009. Foto: erakogu

Nõiapidu 2012. aastal. Foto: erakogu

ÕNNITLEME VANEMAI

Toa hämaruses laulis ema.
Jäid viisid kambri helisema.
"Sa maga, lapsuke, mu arm..."

Ellen Niit

Aleksandra Boikova
30.08.2012

RÄPINA RAHVALEHE MÜÜGIKOHAD

Räpina Rahvalehte saab osta järgmistest kohtadest:

- Räpina Konsum
- Kauplus Leevaku
- Kauplus Linte
- Kauplus Ruusa
- Kauplus Võõpsu
- Räpina postkontor
- Räpina Turismiinfokeskus

KULTUURIKALENDER OKTOOBRI-NOVEMBRIS

K, 24.X 10	Räpina Lasteaia Vikerkaar spordipäev „Lotte OM“ <i>Räpina ÜG spordisaalis</i>	R, 16.XI 16	Räpina Avatud Noortekeskus 10 <i>Räpina Aianduskooli saalis</i>
N, 25.X 13	Pensionäride seltsi koosviibimine. Lisainfo seltsi juhatause liikmetelt. <i>Räpina Rahvamajas (Rahu 1)</i>	K, 21.XI 18	Keskonnamaja loodusõhtu. Põlvamaa haruldastest ja kaitsealustest taimedest räägib Anneli Palo. <i>Keskonnamajas</i>
N, 25.X 18	Mudilaste disko. Korraldab Räpina Avatud Noortekeskus. Tasuta! <i>Räpina Rahvamajas (Rahu 1)</i>	K, 21.XI 18	Klassikakontsert: Mati Turi (tenor), Martti Raide (klaver). Pilet 5 eurot, õpilastele ja pensionäridele 2 eurot. <i>Räpina Muusikakoolis</i>
N, 25.X 18	Kohtumine kirjanik Tiina Ilvesega. <i>Linte külakeskuses</i>	N, 22.XI 11	Suitsusaunapäev „Mi uma savvusann“. Tsõõriklaud, seminar, sannaafilm esitus, näitus <i>Ruusa Kultuurimajas</i>
N, 25.X 20	Õöraamatukogu 1.–9. klassi lastele. Tasuta! Palume vanematel laste tulekust ette teatada telefonil 7951418. <i>Linte külakeskuses</i>	R, 23.XI 18	Temaatiline õhtu „Reisimuljeid Soomest“ <i>Võõpsu raamatukogus</i>
R, 26.X 14	Räpina ANK õues! <i>Räpina skatepargis</i>	R, 23.XI 19	Vokaalansambli Häälemaa kontsert. Piret Laikre (vokaal, klahvpillid), Elo Toodo-Jakobs (vokaal, viiul), Viljar Kuusk (vokaal, kitarr), Tõnu Laikre (vokaal, basskitarr). Eestimaiselt romantiline, kuid parajalt popimaiseline vokaalansambel. Pilet eelmüügist 5, tund enne algust kohapeal 8 eurot. <i>Räpina Rahvamajas (Rahu 1)</i>
R, 26.X 18	Kirjandusõhtu „100 aastat Karl Ristikivi sünnist“ <i>Võõpsu raamatukogus</i>	R, 23.XI 20	Noorte disko. DJ Tulvo Ilves. Pääse 1 euro. <i>Ruusa Kultuurimajas</i>
R, 26.X 19	Memmede rahvatantsurühma Murelid 15. sünnipäev. (Kutsetega!) <i>Räpina Rahvamajas (Rahu 1)</i>	L, 24.XI 19	Kadri- ja lauluõhtu. Lisainfo Linte Raamatukogu-Külakeskuse telefonil 7951418. <i>Linte külakeskuses</i>
L, 27.X 12	Räpina Mälumäng 2012. Lisainfo telefonil 5172724. <i>Räpina Aianduskooli saalis</i>	T, 27.XI 10.30	Teater Mäng lasteetendus „Muinasjutud muusikas“. Pilet 2 eurot. <i>Räpina Lasteaia Vikerkaar</i>
N, 01.XI 19	Salongiõhtu. Apoo Ilves räägib Bakuus toimunud Eurovisiooni telgitagustest ja Osan Yöstä on Ybitsa Festivalist Komis. Tasuta! <i>Räpina Rahvamajas (Rahu 1)</i>	R, 30.XI 17	Playback show <i>Ruusa Põhikoolis</i>
L, 03.XI 12	Suursarja Eesti Maakilb Ugandi regiooni I etapp. Lisainfo telefonil 5172724. <i>Räpina Aianduskooli saalis</i>		
T, 06.XI 13.55	Külla tulevad kirjanikud Hanna Kangro, Mikk Pärnits, Triin Tasuja ning Juku-Kalle Raid. <i>Räpina Ühisgümnaasiumi auditoriumis</i>		
R, 09.XI 19	Ministaaride pidu. Pilet 1 euro <i>Räpina Ühisgümnaasiumis</i>		
E, 12.XI 18	Isadepäeva kontsert <i>Räpina Ühisgümnaasiumis</i>		
K, 14.XI 12	Räpina Muusikakooli kontsert. <i>Räpina Ühisgümnaasiumis</i>		
N, 15.XI 17	Õpilaskontsert. Tasuta! <i>Räpina Muusikakoolis</i>		
N, 15.XI 17	Sügiskarneval <i>Ruusa Põhikoolis</i>		
R, 16.XI 13	Pensionäride seltsi koosviibimine. <i>Räpina Rahvamajas (Rahu 1)</i>		

NÄITUSED

Näitus „Räpina Metsamajand 1947–1992“ Räpina haldushoone I korrusel. Korraldajad RMK ja Räpina Koduloo- ja Aiandusmuuseum.

Fotonäitus „Räpina Muusikakool 25“ Räpina Muusikakoolis. Fotonäitus „Räpina eile ja täna“ kuni oktoobri lõpuni Räpina haldushoone II korrusel.

Alates 22. novembrist Ruusa Kultuurimajas näitus „Savvusann – mi uma sann“, koostaja Võro Selts VKKF. Näitus jääb avatuks detsembri lõpuni.

KARATEKLUBI TOUSHI

Treeningute ajad:

KOLMAPÄEVAL

17.15–18.15 pisikesed ja algajad
18.30–20.00 suuremad ja edasijõudnud

PÜHAPÄEVAL

13.00–14.30 suuremad ja edasijõudnud
15.00–16.00 pisikesed ja algajad

Info:

karateklubi.toushi@gmail.com
5556 8959

Facebook: karateklubi Toushi

Treeningud toimuvad
Räpina Ühisgümnaasiumi väikeses võimlas.
Osalustasu 20 eurot kuus

TULE TRENNI!

Apoo Ilvese teated
ilmuvast ja etenduvast

Luuleraamat lastele „Isa sokk on matkasell“, värsid Apoo Ilves, Jaan Pehk, Contra, Alar Pikkorainen, illustratsioonid Alar Pikkorainen. Ilmub novembris 2012.

Žanriülene muinasjuturaamat „Muinasjutud“, tekst Apoo Ilves, illustratsioonid Regina Lukk-Toompere. Ilmub novembris 2012.

Muusikal „Kuu on päike“, libreto Apoo Ilves, muusika The Sun, lavastaja Juss Haasma. Esietendus Estonia kammersaalis 22. novembril 2012.

Ooper „Prints ja kerjus“, libreto Mark Twain'i raamatu põhjal Apoo Ilves, helilooja Priit Pajusaar. Esietendus Rahvuskooper Estonias 26. jaanuaril 2013.

MTÜ Vanaajamaja koolitused

Alates oktoobrist on Moostes valmivas traditsioonilise ehituse koolituskeskuses võimalik õppida käsitsi palkmajaehitust, maakivimüüride taastamist ja alates jaanuarist ka pruss-sõrestikehitust.

Koolituskursuseid korraldab MTÜ Vanaajamaja, kelle missiooniks on traditsiooniliste ehitusviiside õpetamine ja populariseerimine.

Loe lähemalt ja registreeru
Vanaajamaja kodulehel
www.vanaajamaja.ee.

MTÜ Vanaajamaja

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Rändavate vete ääres,
palukmarja varte süles
üksi karjapoisi pasun
laulu luikab pilvi üles –
ja nii kostab ikka tasa
metsast laulu suma:
Vii mind ühes, vii mind ühes,
kauge meelitav kuma.

Ernst Enno

Leida Kõiv
08.09.2012

Tatjana Papkina
08.09.2012

Nikolai Savimägi
08.09.2012

Rein Rämmel
09.09.2012

Lauri Tolmusk
09.09.2012

Salme-Rosalje Hintov
13.09.2012

Meeri Kiilström

RÄPINA
AIANDUSKOOL
Aastast 1924

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Meeskoostöökeskus
Räpina Kultuurikeskus
Kõrvaldajad

Räpina Aianduskoolis toimuvad 2012. aastal järgmised koolitused:

26. sept	kell 16.00	Enesetundmine ja valmisolek muudatusteks	48 h	TASUTA
15.–26. okt	kell 9.00	Raietöölise väljaõppe koolitus*	80 h	600 €
11.–12. okt	kell 9.30	Adobe Photoshop*	16 h	45 €
15. okt	kell 16.00	Tabel- ja tekstitöötlus väikeettevõtjale 50+ *	24 h	60 €
16. okt	kell 17.00	Ribatehnikas kinkekaartide valmistamine	3 h	10€
17. okt	kell 17.00	Fruktodisaini algõpe (toidulaua kaunistamine)	3 h	10 €
18. okt	kell 17.00	Ehte- ja käsitöökarvide valmistamine	3 h	10 €
18. okt	kell 10.00	Viinamarjakasvatuse algajatele *	16 h	60 €
22. okt	kell 9.00	Väikeettevõtte raamatupidamine ja maksud (Põlvas)	40 h	135 €
27. okt	kell 9.30	ScetchUp tavakasutajale	16 h	45 €
30. okt	kell 9.00	Taimekaitse (taimekaitsetöötaja tunnistuse pikendamiseks) – Sangastes	8 h	TASUTA
08. nov	kell 9.00	Positiivne suhtlemis- ja teeninduskultuur taastusravis – Põlvas	40h	TASUTA
12.–14. nov	kell 9.00	Taimekaitse (taimekaitsetöötaja tunnistuse saamiseks) – Räpinas	24h	TASUTA
17. nov	kell 9.30	Tavatud kingipakkimised	3 h	10€
17. nov	kell 12.15	Kastmisega küünalde valmistamine	5 h	20€
23. nov	kell 9.30	Käsitööeseme kujundamine tooteks	16h	TASUTA
27. nov	kell 9.00	Taimekaitse (taimekaitsetöötaja tunnistuse pikendamiseks) – Räpinas	8h	TASUTA

* Võimalik osaleda ka Töötukassa koolituskaardiga

Osalejate arv on piiratud. Vajalik eelregistreerimine.

Täpsem info ja registreerimine: www.aianduskool.ee või telefonil 796 1549 või 5346 1209.